

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) סוכה ד: שצט נד:
ב) [יומא כטג,] ג) ידים פרק ג מ"ה עדות פרק ה מ"ג [ע"ש שני נוסחאות ועיין צמח"ע],
ד) תוספתא ידים פ"ב מ"ה,
ה) מכות דף כג: ו) [מגילה דף י' וש"נ],
ז) לקמן דף יג,
ח) יומא פה: מגילה יג,
ט) לקמן טז: יט ע"א.

הגהות הב"ח

ב) גמ' אמר רבא היינו דלמרי אינני:
ג) תוס' ד"ה נלמרה וכו' דפ"ב דתנן קראה וכו':
ג) בא"ד דאס קראה במגילה הכתובה צין הכמוס וכו':
ד) שם פרק א"ל הממונה:
ה) שם מאי איכא למימר מוקים לה כרבי בנימין בר יפת ואין לומר:
ו) ד"ה לכולה י"ב עיין פ"ק דמגינה תמוס' ד"ה דלמא כר' יהודה דף י' ע"ב:

ליקוטי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

תורה אור השלם

א) הלא כתבתי לך שלישים במועצת ידעתי:
[משלי כב, ב]

ב) ויאמר יי אל משה כתב זאת וקרונו בפפר ושים באוני יהושע פי מוחה אמוחה את וגר עמלק מתחת השמים:
[שמות יז, יד]

ג) וידבר שלשת אלפים משל יהי שירו חמשה ואלף:
[מלכים א' ח, יב]

ד) אל תוסף על דבריו פן יוכיח פך ונקבות:
[משלי ל, י]

ה) ויבוא המן ויאמר לו המלך מה לעשות פאיש אשר המלך הפין ביקרו ויאמר המן בלבו למי יחפין המלך לעשות יקר יותר ממני:
[אסתר ג, י]

ו) ובהגיע תר אסתר בת אביחיל דד מרדכי אשר לקח לו לבת לבוא אל המלך לא בקשה דבר כי אם את אשר יאמר הגי סרים המלך שמר הנשים ותתן אסתר נשאת חן בעיני כל ראיה:
[אסתר ב, טו]

ז) ויודע הדבר למרדכי ויגר לאסתר המלכה ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי:
[אסתר ב, כב]

ח) עשרת בני המן פן המדבא צר הנהגדים הרגו ובבזה לא שלחו את ידם:
[אסתר ח, י']

ט) קמו וקבלו הנהגדים עליהם ועל ירעם ועל כל הגלגים עליהם ולא יעבור להיות עשים את

מגילה נקראת

ל**בסוף** קבעוה בו, וזהו השנית:
ש**לחה** להם, בשנה שנייה לקוצה עליהם חובה:
קבעוני, ליום טוב ולקרייה להיות לי לשם:
קנאה את מעוררת עלינו, שיאמרו האומות שלנו שמחים להזכיר מפלתן:
כבר אני כתובה, ושם יהו רואין מה שאירע להם על ידי ישראל:
רב ורב חנינא ורבי יוחנן

ורב **חביבא** מתנו, הא דאמרינן

לקמן^[7]:
בבוליה סדר מועד, שהזכרה שם זוג זה של ארבע חכמים הללו

חלופי רבי יוחנן^[8] ומכניסין רבי יונתן:

שלישים, בשלשה מקומות יש לנו להזכיר מלחמת עמלק נספר ואלה

שמות ^(י) וצמשנה תורה ^(כה) וצספר שמואל ^(א טו) וזהו שאמר שלמה דצנר ששילשמו¹ אי אתה רשאי לרצעו:
זאת

מה **שכתוב כאן** ובמשנה תורה, לכל מה שכתוב צמורה קורא כתב אחד:

אינה מטמאה את הידים, כשאר ספרים דאמר צליאות השצת ^(ד)

^(ז), שגזרו עליהן לטמא את הידים לתרומה ומחלוקת¹ צית שמאי וצ"ה היא:
הוא דאמר **כרבי יהושע**,

¹ דאמר לעיל זאת מה שכתוב צמורה זכרון מה שכתוב צמשנה תורה צספר

מה שכתוב צנציאים אצל צמגילה¹ לא ניתנה ליכתב אלא לגורסה על פה

ולקרותה:
והלא **כבר נאמר** וידבר בו, וקהלת כנר נאמרה¹ וכיון דלא כתב את כולן למדת שמה שכתב רוח

הקודש היה:
אל תוסף על דבריו, מקרא הוא צספר משלי:
דאי בעי

כתב ואי בעי לא כתב, ולעולם מה שכתב משלות צעלמא נינהו ולא מפי

הקצ"ה:
תא שמע אל תוסף על דבריו, מדקאסר להוסיף עליהן שמע

מינה צרות הקודש נאמרו:
ויאמר המן בלבו, מנא ידעו כותבי המגילה

שך אמר צלצו אלא רוח הקודש נגלה עליהם:
ויודע הדבר למרדכי,

מי גלה לו¹ רוח הקדש שרה עליו:
ובבזה לא שלחו את ידם, היאך ידעו

מה עשו הרחוקים:
מפיש ואמר טובא, יציאו לצוש מלכות¹:

דנפשיה קאמר, שמע מינה זאת היתה צלצו:
נדמתה לו כאומתו, והיו

אומרים צפיהם זו משלנו היא:
דרבי חייא בר אבא, לקמן צפירקין:

פריסתקי שדור, שלומים שלחו להם למרדכי ואסתר שלא נגענו צמיה שלא

ירע למלך:
לא יעברו, מנא ידע¹ את העמיד:
מנות, מיני מעדנים:
שתי

מנות לאדם אחד, דכתיב ומשלוח מנות איש לרעהו שתי מנות לאדם

אחד:
ומתנות לאביונים שתי מתנות לשני בני אדם, די לכל אחד ואחד

מתנה אחת דהא אביונים נמי תרמי משמע:
עגלא תלתא, שלשי צטון:

ה"ג

קא מפיש טובא ואמר אדעתיה דנפשיה קאמר דר"ע דלמא ¹כר' אלעזר דאמר מלמד שכל אחד ואחד

נרמתה לו כאומתו והא דרבי מאיר דלמא כרבי חייא בר אבא¹ דאמר בגתן ותירש שני טרשיים היו

והא דרבי יוסי בן דורמסקית דלמא פריסתקי שדור דשמואל ודאי לית ליה פירכא אמר ^(ב) רבינא ^(ט) היינו

דאמרי אינשי טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי צני קרי רב יוסף אמר מהכא ¹וימי הפורים האלה לא

יעברו מתוך היהודים רב נחמן בר יצחק אומר מהכא ¹וזכרם לא יסוף מזרעם:
ומתנות לאביונים: תני רב

יוסף ⁽²⁾ ומשלוח מנות איש לרעהו ¹שתי מנות לאיש אחד ⁽²⁾ ומתנות לאביונים ¹שתי מתנות לשני בני

אדם רבי יהודה נשיאה שדר ליה לרבי אושעיא אטמא דעוגלא תלתא וגרבא דחמרא שלח ליה

פרק ראשון מגילה

ז. נאמרה

ע"פ וקשה דהיכי פליג על סתם משנה דלקמן דפ"צ ^(ד) ע"פ וקשה דהיכי פליג על סתם משנה דלקמן דפ"צ ^(ד)

^(י) ^(ז) דתני קראה על פה לא ילא ורצ נמי הוא דאמר לקמן ^(ד) יע, שרץ לכותצה ולתופר' צגידין ור' יוחנן נמי [אמרן] ^(ס):
דאס קראה

^(א) צין הכתובים לא ילא לכך נר' לפר' דהא דקאמר לא ניתנה ליכתב צרות

הקודש¹ אצל מדרצנן ניתנה ליכתב ולקרות ואכתי קשיא דהא אמרינן

צפ' ^(ד) הממונה צמסכת יומא ^(ד) כע, נמשלה אסתר ללילת השחר

מה שחר סוף הלילה אף אסתר סוף הנסים ופריך והא איכא חנוכה

ומשני ניתן ליכתב קאמר ופריך הניחא למאן דאמר ניתן ליכתב אלא למאן

דאמר לא ניתן ליכתב מאי איכא למימר ^(ה) ואין לומר דהא דניתן ליכתב

מדרצנן קרי כתיבה דאס כן דהרל קושיין לדוכחא דהא איכא חנוכה

שניתנה לכחוצ מדרצנן צמגילת חענית ומיזן הר"ר אלחנן דכתיבה

דמגילה מהניא טפי דהא לריכה גידין ושרטוט¹ וכמה דצרים דלא

לריכי צמגילת חענית:

לכולהו ^(ו) **איכא פירכא בר מדשמואל**, וקשה

דלשמואל מי ליכא פירכא דהא רצא גופיה הוא דאמר פרק רבי עקיבא

^(שצט דף פת, ושס) (מכאן מודעא רצה לאורייתא) שקצלו שנית צימי

אחשורוש אלמא דליטעריך קרא דרשא אחרינא יש לומר דלא חשיב

האי פירכא דהא שפיר שמעינ מינה תרמי ולא דמי האי פירכא לשאר

פירכות דליקן דסתר סצרתם לגמרי¹:
ורב נחמן אמר מהכא **וזכרם לא**

יסוף מזרעם, דצרישא דקרא לא חזינן אלא היהודים שצאותו הדור:

דלא הקודש נאמרה והאמר שמואל אסתר ברוח הקודש נאמרה **לקרות**

¹ ולא נאמרה ליכתוב מיתיבי ^(א) רבי מאיר אומר קהלת אינו מטמא את הידים

ומחלוקת בשיר השירים ר' יוסי אומר שיר השירים מטמא את הידים

ומחלוקת בקהלת ר' שמעון אומר קהלת מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה אבל

רות ושיר השירים ואסתר מטמאין את הידים הוא דאמר כר' יהושע

¹ **תניא ר' שמעון בן מנסיא אומר** ²קהלת אינו מטמא את הידים מפני שחכמתו

של שלמה היא אמרו לו וכי זו בלבד אמר והלא כבר נאמר ^(א) וידבר שלשת

אלפים משל ואומר ⁽¹⁾ אל תוסף על דבריו וכי תימא מימר טובא

אמר דאי בעי איכתיב ודאי לא איכתיב תא שמע אל תוסף על דבריו

תניא ר' אליעזר אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ⁽¹⁾ ויאמר המן בלבו ר' עקיבא אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ⁽¹⁾ ותהי אסתר

נשאת חן בעיני כל רואיה ר"מ אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה שנאמר ¹ ויודע הדבר למרדכי רבי יוסי בן דורמסקית אומר אסתר ברוח הקודש נאמרה

שנאמר ⁽¹⁾ ובבזה לא שלחו את ידם אמר שמואל אי הואי התם הוא אמינא

מלתא דעדיפא מכולהו שנאמר ⁽²⁾ קימו וקבלו ⁽²⁾ קימו למעלה מה שקיבלו

למטה אמר רבא ¹ לכולהו אית להו פירכא לבר מדשמואל דלית ליה פירכא

דרבי אליעזר סברא הוא דלא הוא אינשי דחשיב למלכא כוותיה והאי כי

קא מפיש טובא ואמר אדעתיה דנפשיה קאמר דר"ע דלמא ¹כר' אלעזר דאמר מלמד שכל אחד ואחד

נרמתה לו כאומתו והא דרבי מאיר דלמא כרבי חייא בר אבא¹ דאמר בגתן ותירש שני טרשיים היו

והא דרבי יוסי בן דורמסקית דלמא פריסתקי שדור דשמואל ודאי לית ליה פירכא אמר ^(ב) רבינא ^(ט) היינו

דאמרי אינשי טבא חדא פלפלתא חריפתא ממלי צני קרי רב יוסף אמר מהכא ¹וימי הפורים האלה לא

יעברו מתוך היהודים רב נחמן בר יצחק אומר מהכא ¹וזכרם לא יסוף מזרעם:
ומתנות לאביונים: תני רב

יוסף ⁽²⁾ ומשלוח מנות איש לרעהו ¹שתי מנות לאיש אחד ⁽²⁾ ומתנות לאביונים ¹שתי מתנות לשני בני

אדם רבי יהודה נשיאה שדר ליה לרבי אושעיא אטמא דעוגלא תלתא וגרבא דחמרא שלח ליה

עיין משפט
נר מצוה

מה א ב מיי פ"ט מהל' שאר מצות הטומאות הלכה ו:

כז ג מיי פ"צ מהלכות מגילה הלכה טו סמג עיין ד טוש"ע א"ח סימן תרלה סעיף ד:

כז ד מיי שם הלכה טו סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרלה סעיף א:

רבינו חננאל

השנית ש"מ דבאדר השני:
קנאה את מעוררת עלינו, כלומר כיון שתיכתב ותיקבע לדורות יהיו האומות שומעין הדבר הזה ומתקנאין ואומרים נשלם גמולכם, שלישים ולא רבעים פי' לא נתן להיכתב ^(א) זכרון עצמא פעמים אמור בתורה ויבא עצמלק, וקי"ל כר' אלעזר המודעי דאמר כתוב זאת מה שכתוב כאן ובמשנה תורה, זכרון מה שכתוב בנביאים, בספר [מה] שכתוב במגילה:
אסתר מטמא את הידים דברי רשב"י, פי' כל כתבי הקדש מטמאין את הנוגע בהן כדתנן בסוף מסכת ידים תרגום סבצורא ושבדניאל מטמאין את הידים תרגום שכתבו עברית ועברית שכתבו תרגום [וכתיב עברין] אין מטמאין את הידים [וכתיב עברי] לעולם אין מטמא עד שיכתבנו אשורית על העור בדיו, אומרים צדוקים קובלים אנחנו עליכם פרושים שאתם אומרים כתבי הקדש מטמאין את הידים וכתיבי המידם אינן מטמאין את הידים אמר להם ריב"ז וכי אין לנו על הפרושים אלא זו בלבד הרי הן אומרים עצמות חמור טהורין ועצמות יוחנן כהיג טמאין, א"ל לפי חביג הן טומאתן שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרוודות, אמר להן אף כתבי הקדש לפי חביג הן טומאתן כו' כלומר גזרו עליהן טומאה שלא יהיו מצויין לגניעתן בכל עת, ומפורש במס' שבת פ"א [ד' י"ד] ובספר מ"ט גזרו ביה [טומאה] דאמר רב משרשיא בתחלה היו מצניעין אוכלין דתרומה אצל ס"ת אמרי האי קדש והאי קדש כיון דחזו דאחו לדיי פסידא שהיו העכברים אוכלים הספרים גזרו ביה רבנן [טומאה] ואף אסתר מטמאה את הידים:
ברוח"ק נאמרה שנא' קיימו וקבלו היהודים (מכלל שיש בה קדישה) קיימו למעלה מה שקבלו עליהם למטה וכל אלו הפסוקים כגון ויאמר המן בלבו וכיצא בו מי מודע מה היה בלבו אלא הקב"ה:
תני רב יוסף ומשלוח מנות איש לרעהו, ב' מנות לאדם אחד דכתיב מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים ב' מנות לב' בני אדם, ר' יהודה נשיאה שלח לר' הושעיא ירך של עגל שלישי לבטן וקנען יין

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל

חשק שלמה על רבינו חננאל